

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Dijkversterking Waddenzeedijk Texel

Advies voor richtlijnen voor het milieueffectrapport

8 oktober 2009 / rapportnummer 2313-28

1. HOOFDPUNTEN VAN HET MER

Het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier heeft het voornemen de Waddenzeedijk op Texel te versterken. Om het voornemen te kunnen realiseren moet een dijkversterkingplan worden opgesteld. Ter ondersteuning van de besluitvorming wordt een m.e.r.(milieu effect rapportage)-procedure gevolgd. Gedeputeerde Staten van Noord-Holland zijn het bevoegd gezag in deze procedure¹.

De Commissie voor de m.e.r. (de Commissie) bouwt in haar advies voort op de uitgebreide en informatieve startnotitie. Dit advies moet dan ook gezien worden in samenhang met de startnotitie. De commissie beschouwt de volgende punten als essentiële informatie in het milieueffectrapport (MER). Dat wil zeggen dat voor het meewegen van het milieubelang in de besluitvorming het MER in ieder geval de volgende informatie moet bevatten:

- een heldere analyse van de veiligheidsproblemen in de huidige en toekomstige situatie, met voor de toekomstige situatie de hydraulische condities geldend voor het jaar 2065 en op basis hiervan een gemotiveerde keuze voor de gehanteerde ontwerpfilosofie;
- een beschrijving van de milieueffecten voor de uitvoeringsfase en de eindsituatie;
- een meest milieuvriendelijk alternatief met het accent op maximale bescherming van natuur;
- inzicht in de te beschermen habitats en soorten binnen de in het studiegebied aanwezige Natura-2000-gebieden “Waddenzee” en “Duinen en Lage land van Texel” alsmede de Ecologische Hoofdstructuur.
- een publieksvriendelijke samenvatting van het MER, voorzien van overzichtelijk en ‘leesbaar’ kaartmateriaal.

In de volgende hoofdstukken geeft de Commissie in meer detail weer welke informatie in het MER moet worden opgenomen.

2. ACHTERGROND EN DOELSTELLING

De startnotitie geeft een goed overzicht van de aard van de problemen. Uit een recentelijk uitgevoerde toetsing is gebleken dat de aard van de problemen per dijksectie zeer verschillend is. Bij toetsing aan de huidige normen blijkt dat de problemen variëren van tekortkomingen aan de bekleding van het buitentalud tot gebrek aan sterkte van het binnentalud en lokaal tekort aan hoogte van de dijken. Aan de omvang van de problemen wordt nog geen aandacht besteed. Zo is niet bekend hoe groot het lokale hoogte-tekort is onder maatgevende condities. In het MER moet naast de aard van de problemen tevens inzicht worden geboden in de omvang ervan.

In de startnotitie wordt als doelstelling geformuleerd het oplossen van de geconstateerde problemen². Hierbij wordt volgens de startnotitie rekening gehouden met de veranderingen zoals die voor de komende 50 jaar worden ver-

¹ Voor de samenstelling van de werkgroep van de Commissie m.e.r., haar werkwijze en verdere projectgegevens, zie bijlage 1 bij dit advies. Projectgegevens en bijbehorende stukken, voor zover digitaal beschikbaar, zijn ook te vinden via www.commissiemer.nl onder *adviezen*.

² Zie pagina 12 van de Startnotitie Dijkversterking Waddenzeedijk Texel.

wacht. Dit betekent dat bij het ontwerp wordt uitgegaan van de hydraulische condities die in 2065 maatgevend zijn, echter alleen voor de bij de toetsing geconstateerde problemen. Door alleen de nu geconstateerde problemen als uitgangspunt te nemen voor het ontwerp wordt niet vastgesteld of voor andere faalmechanismen met de huidige inzichten eveneens problemen te verwachten zijn binnen de ontwerphorizon van 50 jaar. Geef in het MER voor alle dijksecties, waar problemen zijn geconstateerd, een beschrijving van de veiligheid voor alle potentiële faalmechanismen uitgaande van hydraulische condities geldend voor 2065. Maak op basis daarvan een gemotiveerde keuze voor de ontwerpdoelstelling mede in relatie tot duurzaamheid en toekomstvastheid.

Geef in het verlengde van deze problematiek een goede onderbouwing van hydraulische condities die in deze specifieke situatie in 2065, naar verwachting, maatgevend zijn. Dit in samenhang met de hierbij te hanteren toeslagen op de ontwerpwaterstand voor bijvoorbeeld zeespiegelstijging, natuurlijke bodemdaling, e.d. Besteed daarbij aandacht aan de wijze waarop met veranderende geomorfologische omstandigheden en de aanwezige onzekerheden daarbij wordt omgegaan. Motiveer vanuit deze problematiek ook de keuze voor het te hanteren overslagdebiet en geef inzicht in het effect van het hanteren van een overslagdebiet van 1,0 l/sec per m¹ in plaats van 0,1 l/sec per m¹.

Specifieke aandacht in dit kader dient ook gegeven te worden aan de veiligheidsfilosofie voor bijzondere situaties zoals genoemd in de startnotitie. Geef een onderbouwing van de in de startnotitie voorgestelde verhoging van het veiligheidsniveau met een factor 10 mede in relatie tot het beleidsvoornemen om in de toekomst voor de veiligheid uit te gaan van een 'overstromingskans op dijkkringniveau' in plaats van de tot op heden gehanteerde overschrijdingskans als ontwerpnorm.

3. VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN

3.1 Voorgenomen activiteit

Beschrijf de voorgenomen activiteit zo uitgebreid als nodig is om een goede effectbeschrijving mogelijk te maken. Geef in ieder geval inzicht in de activiteiten die plaatsvinden in de realisatiefase (aanleg/inrichting) en de eindsituatie (beheer, onderhoud en gebruik). Besteed daarbij ook aandacht aan de fase-ring van de uitvoering rekening houdend met de aanwezige omstandigheden.

3.2 Alternatieven

De Commissie adviseert om bij de alternatiefontwikkeling ook de (on)mogelijkheden om lokaal een keuze te maken die afwijkt van het huidige dijktracé³ aan een beschouwing te onderwerpen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan oplossingen gericht op kweldervorming, waarmee een verhoogd voorland kan worden gerealiseerd.

Besteed bij het samenvoegen van de varianten (per sectie) bijzondere aandacht aan de aansluiting van de verschillende secties onderling met het oog op de cultuurhistorische en landschappelijke eenheid en geometrie van de dijk.

3.3 Meest milieuvriendelijk alternatief (mma)

De Commissie adviseert om het mma te ontwikkelen vanuit het perspectief natuur en om bij de keuze van het mma de in de startnotitie genoemde 'samenhang' leidend te laten zijn. Aandachtspunten hierbij zijn:

- de keuze voor oplossingen baseren op maximale bescherming van natuur;
- de mogelijkheid onderzoeken voor ontwikkeling van nieuwe natuur;
- het toepassen van innovatieve dijkconcepten zoals constructieve oplossingen (dijkvernageling) of het "rijke dijk-concept"
- een milieuvriendelijke wijze van aanleg en uitvoering;
- het benutten van milieuvriendelijke bekledingsmaterialen (bijvoorbeeld breuksteen).

3.4 Referentie

Ga bij de beschrijving van de referentiesituatie uit van de bestaande toestand van het milieu in het studiegebied en de te verwachten milieutoestand als gevolg van autonome ontwikkelingen, evenals nieuwe activiteiten waarover al een besluit is genomen. Motiveer bij de autonome ontwikkeling tevens of het zinvol dan wel noodzakelijk is om ook lopende initiatieven in het gebied mee te nemen, die de dijkversterking zouden kunnen beïnvloeden.

4. **BESTAANDE MILIEUSITUATIE EN MILIEUGEVOLGEN**

4.1 Beoordelingskader

Werk in het MER het in de startnotitie opgenomen beoordelingskader verder uit met name voor de toetsing op doelbereik, uitgaande van de gehanteerde ontwerpfilosofie.

De Commissie adviseert de toetsingscriteria hanteerbaar te maken door deze, waar mogelijk, van zoveel mogelijk kwantitatieve en meetbare indicatoren te voorzien. Geef, waar relevant, aan welk gewicht aan criteria wordt toegekend bij de beoordeling van de alternatieven.

³ Zie bijlage 2: zienswijzen nummers 4 en 5.

De begrenzing van het studiegebied moet zodanig worden gekozen dat alle effecten van de verschillende onderdelen van het voornemen in beeld worden gebracht, ook als deze effecten zich buiten het plangebied voordoen.

Maak in het MER voor alle alternatieven een duidelijk onderscheid tussen de aanlegfase (tijdelijke effecten) en de eindfase (permanente effecten). Geef daarbij aan over welke periode de tijdelijke effecten zich voordoen.

4.2 Bodem

Geef in het MER, aanvullend op het gestelde in de startnotitie, inzicht in:

- de zettingsgevoeligheid van de bodem en de optredende zettingen (inclusief klink en natuurlijke bodemdaling) ten gevolge van de maatregelen en de mogelijke gevolgen daarvan;
- de benodigde hoeveelheden grond en de wijze van aanvoer en verwerken ervan en daarnaast het totaal benodigde grondverzet;
- de wijze van aanbrengen van damwanden en eventueel andere constructieve elementen en de mogelijke gevolgen ervan in de vorm van schade en overlast door onder meer trillingen.

4.3 Natuur

De Commissie vindt het belangrijk dat, los van hetgeen verplicht is op grond van wet- en regelgeving, in het MER op hoofdlijnen een algemeen en compleet beeld wordt geschetst van de huidige situatie, de autonome ontwikkeling en de effecten op de natuur in het studiegebied. De startnotitie geeft hiervoor in paragraaf 5.2 al een goede basis.

Onderzoek in het MER welke gevolgen er kunnen optreden. Als op grond van objectieve gegevens niet kan worden uitgesloten dat het voornemen afzonderlijk dan wel in combinatie met andere plannen of projecten, significante gevolgen kan hebben voor de Natura-2000-gebieden “Waddenzee” en/of “Duinen en Lage land van Texel”, geldt dat een passende beoordeling opgesteld moet worden, waarbij rekening wordt gehouden met de instandhoudingsdoelstellingen. Maak in ieder geval inzichtelijk of een eventueel blijvend effect op de Natura 2000-gebieden “Waddenzee” en “Duinen en/of Lage land van Texel” alleen bestaat uit verlies van habitat, of dat door de te kiezen ingreep ook andere (positieve) veranderingen (kunnen) gaan optreden, eventueel op langere termijn.

Onderzoek, indien van toepassing, in de passende beoordeling of de zekerheid kan worden verkregen dat het project de natuurlijke kenmerken van het gebied niet aantast.⁴

⁴ Uit de huidige lijn in de jurisprudentie volgt dat dit het geval is wanneer er wetenschappelijk gezien redelijkerwijs geen twijfel bestaat dat er geen schadelijke gevolgen voor de natuurlijke kenmerken zijn.

4.4 Woon en leefmilieu

Geef in het MER inzicht in de gevolgen van de alternatieven voor de woon- en leefomgeving. Ga daarbij in op de kans dat woningen en/of andere gebouwen moeten worden gesloopt, of eventueel bedrijven moeten worden verplaatst of gewijzigd⁵. Bespreek tevens de mate van hinder van de aanleg op de andere gebruiksfuncties, landbouw⁶ en recreatie, en bereikbaarheid van aanliggende percelen.

5. **EVALUATIEPROGRAMMA**

Bij vaststelling van het dijkversterkingsplan moet worden aangegeven op welke wijze en op welke termijn een evaluatieonderzoek verricht zal worden om de voorspelde effecten met de daadwerkelijk optredende effecten te kunnen vergelijken en zo nodig aanvullende mitigerende maatregelen te treffen. Het verdient aanbeveling, dat in het MER al een aanzet tot een programma voor dit onderzoek wordt gegeven, omdat er een sterke koppeling bestaat tussen onzekerheden in de gebruikte voorspellingsmethoden, de geconstateerde leemten in kennis en het te verrichten evaluatieonderzoek. Wanneer uit de analyse in het MER blijkt dat effecten met name in de uitvoeringsfase optreden adviseert de Commissie om ook al te monitoren tijdens de uitvoering.

Voor de onderdelen 'leemten in milieu-informatie' en 'samenvatting van het MER' heeft de Commissie geen aanbevelingen naast de wettelijke voorschriften.

⁵ Zie bijlage 2: zienswijzen nummers 2, 4, 7 en 8.

⁶ Zie bijlage 2: zienswijze nummers 3 en 4.

BIJLAGE 1: Projectgegevens richtlijnenfase besluit-m.e.r.

Initiatiefnemer: Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier

Bevoegd gezag: het college van Gedeputeerde Staten van de provincie Noord Holland

Besluit: Goedkeuring van het dijkversterkingsplan

Categorie Gewijzigd Besluit m.e.r. 1994: C12.2

Activiteit: versterken van de Waddenzeedijk

Procedurele gegevens:

aankondiging start procedure in de Texelse Courant en in het Noord-Hollands Dagblad editie Den Helder van 14 augustus 2009

ter inzage legging startnotitie: 14 augustus tot en met 25 september 2009

adviesaanvraag bij de Commissie m.e.r.: 12 augustus 2009

richtlijnenadvies uitgebracht: 8 oktober 2009

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen bestaande uit enkele deskundigen, een voorzitter en een werkgroepsecretaris. De werkgroepsamenstelling bij het onderhavige project is als volgt:

ir. A.J. Blik

ing. G.J.H. Elbertsen (secretaris)

ir. J.H.J. van der Gun

dr.ir. Z. Jager

ir. A. van der Velden (voorzitter)

ir. R.F. de Vries

Werkwijze Commissie bij richtlijnenadvies:

In dit advies geeft de Commissie aan welke onderwerpen naar haar mening behandeld dienen te worden in het MER en met welke diepgang. De Commissie neemt hierbij de startnotitie als uitgangspunt.

Zie voor meer informatie over de werkwijze van de Commissie www.commissiemer.nl op de pagina *Commissie m.e.r.*

De Commissie heeft kennis genomen van de zienswijzen en adviezen, die zij van het bevoegd gezag heeft ontvangen. Dit advies verwijst naar een reactie als die nieuwe inzichten naar voren brengt over specifieke lokale milieuumstandigheden of te onderzoeken alternatieven. Een overzicht van de zienswijzen en adviezen is opgenomen in bijlage 2.

BIJLAGE 2: Lijst van zienswijzen en adviezen

1. Stichting paardenroutes Texel
2. K. en K. van der Zwaag, Den Hoorn
3. Kamer van Koophandel Noordwest-Holland, Alkmaar
4. Familie van Leeuwen, T Hartje
5. Vof Terpstra-Brouwer, Den Hoorn
6. Landschapszorg Texel
7. Bewoners van Bolwerk, Oudeschild
8. J.M. Berghuis, Den Hoorn

Advies voor richtlijnen voor het milieueffectrapport Dijkversterking Waddenzeedijk Texel

Het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier heeft het voornemen de Waddenzeedijk op Texel te versterken. Om het voornemen te kunnen realiseren moet een dijkversterkingplan worden opgesteld. Ter ondersteuning van de besluitvorming wordt een m.e.r.(milieu effect rapportage)-procedure gevolgd. Gedeputeerde Staten van Noord-Holland zijn het bevoegd gezag in deze procedure.

ISBN: 978-90-421-2864-4

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Arthur van Schendelstraat 800 Utrecht

T 030 - 234 76 66

F 030 - 233 12 95

E mer@eia.nl

w www.commissiemer.nl

